TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Pramoninė ir komercinė nuosavybė — Autorių teisės ir gretutinės teisės — Direktyva 93/98/EEB — 10 straipsnio 2 dalis — Apsaugos terminas — Apsaugos neatkūrimas dėl Berno konvencijos poveikio“

Byloje C-169/15

dėl *Benelux Gerechtshof* (Beniliukso Teisingumo Teismas) 2015 m. kovo 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. balandžio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Montis Design BV

prieš

Goossens Meubelen BV

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský (pranešėjas), M. Safjan ir D. Šváby,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. kovo 10 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Montis Design BV*, atstovaujamos advokatų F. Berndsen ir C. Van Vlockhoven,

— *Goossens Meubelen BV*, atstovaujamos advokatų M. Scheltema, S. Kingma ir P. Lodestijn,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir T. Rendas,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Loewenthal ir J. Samnadda,

susipažinęs su 2016 m. gegužės 31 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: nyderlandų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyvos 93/98/EEB dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų suderinimo (OL L 290, 1993, p. 9) 10 straipsnio 2 dalies ir 13 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Montis Design BV* (toliau – *Montis*) ir *Goossens Meubelen BV* (toliau – *Goossens*), kilusį dėl to, kad *Goossens* potencialiai pažeidžia *Montis* autorių teises į kėdžių dizainą „Charly“ ir „Chaplin“.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Berno konvencija

3 Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (1971 m. liepos 24 d. Paryžiaus aktas) su pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d. (toliau – Berno konvencija), 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Naudojimuisi šiomis teisėmis ir jų įgyvendinimui negalioja jokie formalumai; toks naudojimasis ir įgyvendinimas egzistuoja, nepaisant to, ar kilmės šalyje yra kūrinio apsauga. Dėl to, nepaisant šios Konvencijos nuostatų, apsaugos ir teisinės gynybos būdus, kuriais autoriams leidžiama saugoti savo teises, reguliuoja tik tos šalies, kurioje tokios apsaugos reikalaujama, įstatymai.“

PPO ir TRIPS sutartys

4 Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS sutartis), buvo pasirašyta Marakeše 1994 m. balandžio 15 d. Ši sutartis, kuri pateikiama Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties (toliau – PPO sutartis) 1C priede, buvo patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., t. 21., p. 80).

5 PPO sutartis ir TRIPS sutartis įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d. Tačiau pagal TRIPS sutarties 65 straipsnio 1 dalį jokia Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) valstybė narė neprivalėjo taikyti jos nuostatų, kol nesibaigė bendrasis vienų metų laikotarpis, skaičiuojamas nuo PPO sutarties įsigaliojimo, tai yra iki 1996 m. sausio 1 dienos.

6 TRIPS sutarties 9 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„[PPO v]alstybės narės laikosi Berno konvencijos (1971) 1–21 straipsnių ir jos priedo <...>“

Sąjungos teisė

Direktyva 93/98

7 Direktyvos 93/98 27 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„kadangi pagarba įgytoms teisėms ir teisėtiems lūkesčiams yra Bendrijos teisinės tvarkos dalis; kadangi valstybės narės gali numatyti, kad tam tikromis aplinkybėmis, pagal šią direktyvą atnaujinus autorių ir gretutines teises, nebus pareikalauta mokesčio iš tų asmenų, kurie anksčiau garbingai naudojo kūrinius, tuo metu priklausiusius visuomenei.“

8 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Literatūros ar meno kūrinio autoriaus teisės, kaip nustatyta Berno konvencijos 2 straipsniu, galioja visą autoriaus gyvenimą ir 70 metų po jo mirties nepriklausomai nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos.“

9 Minėtos direktyvos 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Visiems kūriniams ir apsaugos objektams, kurie 13 straipsnio 1 dalyje nurodytu metu bent vienoje valstybėje narėje yra saugomi pagal nacionalines autorių ar gretutinių teisių nuostatas, ir tiems, kurie atitinka Direktyvoje 92/100/EEB nurodytus apsaugos kriterijus, taikomi šioje direktyvoje nustatyti apsaugos terminai.

3. Ši direktyva nepažeidžia jokių naudojimo veiksmų, atliktų iki 13 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos. Valstybės narės priima specialias nuostatas, reikalingas trečiųjų šalių įgytoms teisėms apsaugoti.“

10 Tos pačios direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įsigalioję iki 1995 m. liepos 1 d., įgyvendina šios direktyvos 1–11 straipsnius.“

Direktyva 92/100/EEB

11 1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 92/100/EEB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje (OL L 346, 1992; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 120) 2 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje numatyta nuomos ir panaudos teisė netaikoma pastatams ir taikomosios dailės kūriniams.“

Beniliukso teisė

12 Vieningasis Beniliukso dizaino įstatymas, kurio tekstą nulėmė 1966 m. spalio 25 d. konvencija (1966 m. *Tractatenblad*, Nr. 292, p. 3, toliau – Vieningasis įstatymas), įsigaliojo 1975 m. sausio 1 d. Pagal šio įstatymo 12 straipsnį dizaino registracija galioja penkerius metus nuo paraiškos pateikimo dienos.

13 Vieningojo įstatymo 21 straipsnyje nustatyta:

„1. Aiškaus meno kūrinio dizainas gali būti saugomas ir šiuo įstatymu, ir autorių teises reglamentuojančiais įstatymais, jeigu tenkinamos jų taikymo sąlygos.

<...>

3. Panaikinus aiškaus meno kūrinio dizaino registraciją arba baigus galioti dėl tokios registracijos atsiradusiai išimtinei teisei, kartu baigia galioti ir autorių teisės į tokį dizainą, jeigu abi šios teisės priklauso tam pačiam asmeniui; vis dėlto teisių galiojimas nepasibaigia, jeigu dizaino savininkas pagal 24 straipsnį pateikia specialią deklaraciją dėl jo turimų autorių teisių išlaikymo.“

14 Minėto įstatymo 24 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. 21 straipsnio [3 dalyje] nurodyta deklaracija turi būti pateikiama tam tikra forma ir sumokėjus mokestį, kurie nustatomi įgyvendinimo reglamentu, per metus iki išimtinės teisės į dizainą pasibaigimo <...>

2. Deklaracija registruojama, o apie registraciją paskelbiama.“

15 Su konvencija ir Beniliukso vieninguoju dizaino įstatymu susijusių motyvų santraukoje nurodyta:

„*21 straipsnis*

<...> [pagal 3 dalį] siekiama suderinti visuomenės saugumo reikalavimus ir galimybę turėti dvi apsaugas. Pageidautina, kad registras suteiktų kuo išsamesnę saugomų dizainų apžvalgą.

Tam [šioje dalyje] numatyta pareiga autoriui, kuriam atrodo naudinga taip pat apsisaugoti ir paduodant dizaino paraišką, iš principo pateikti specialią deklaraciją, kol baigs galioti teisė į dizainą. Siekiant užtikrinti visuomenės saugumą atrodė būtina skirti pakankamai griežtas sankcijas už tokios deklaracijos nepateikimą; nedeklaruotos autoriaus teisės baigia galioti kartu su teise į dizainą, su kuria ji buvo susieta <...>

24 straipsnis

Deklaracija turi būti pateikiama, kol baigs galioti teisė į dizainą.

<...>“

16 2002 m. birželio 20 d. Briuselyje pasirašyto ir 2003 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusio protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Beniliukso vieningasis dizaino įstatymas, U punkte numatyta:

„II skirsnis „Aiškaus meno kūrinio dizainai“ keičiamas taip:

<...>

2. 21 ir 24 straipsniai pripažįstami netekusiais galios.

<...>“

17 Bendrai pateiktuose Beniliukso šalių vyriausybių komentaruose dėl 2002 m. birželio 20 d. Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Beniliukso vieningasis dizaino įstatymas, nurodyta:

„21 straipsnio [3 dalis] ir tiesiogiai su ja susijęs 24 straipsnis visuomet susilaukdavo gausios kritikos. Pagal šiuos straipsnius asmuo, turintis ir teisę į dizainą, ir autorių teises į prekę, privalo, jei nori išsaugoti autorių teisę po to, kai bus panaikinta ar baigs galioti teisė į dizainą, pateikti atitinkamą išlaikymo deklaraciją, kuri įregistruojama Beniliukso registre. Straipsnis anuomet buvo įtrauktas į [Vieningąjį įstatymą], nes paskelbimas apie teises, kuriomis remiantis reikalaujama apsaugos, yra vienas iš pagrindinių [Vieningojo įstatymo] principų. Per šį laikotarpį *Hoge Raad [der Nederlanden*]

patvirtino, kad ši nuostata nesuderinama su Berno konvencijos 5 straipsnio 2 dalimi, kurioje numatyta, jog, kiek tai susijęs su kūriniais, kurių autoriai saugomi pagal Konvenciją, naudojimuisi autorių teisėmis ir jų įgyvendinimui negalioja jokie formalumai (2000 m. gegužės 26 d. HR, *RvdW* 2000, p. 141). TRIPS sutarties 9 straipsnyje susitariančiosios šalys taip pat įpareigojamos laikytis šio Berno konvencijos straipsnio. Nurodytos aplinkybės pagrindžia 21 straipsnio [3 dalies] ir 24 straipsnio panaikinimą.“

Nyderlandų teisė

18 Direktyva 93/98 į Nyderlandų teisę buvo perkelta 1995 m. gruodžio 21 d. *Wet tot wijziging van de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas 1912 m. Autorių teisių įstatymas ir Gretutinių teisių įstatymas) (1995 m. *Staatsblad*, Nr. 652). Šis įstatymas įsigaliojo 1995 m. gruodžio 29 d.

19 Po minėtu įstatymu padarytų pakeitimų 1912 m. rugsėjo 23 d. Autorių teisių įstatymo (*Auteurswet*) 51 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kūriniams, kurie 1995 m. liepos 1 d. saugomi pagal nacionalinį autorių teisių įstatymą nors vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo susitariančiojoje šalyje, taikomi šiame įstatyme nustatyti apsaugos terminai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20 *Montis* kuria ir gamina baldus.

21 1983 m. Gerard van den Berg, buvęs *Montis* direktorius ir pagrindinis jos akcininkas, sukūrė fotelį „Charly“ ir kėdę „Chaplin“. Šie fotelis ir kėdė skiriasi savo dydžiu, tačiau panašūs forma. 1988 m. balandžio 19 d. buvo pateikta tarptautinė dizaino paraiška dėl fotelio „Charly“ ir kėdės „Chaplin“, kurioje *Montis* buvo nurodyta kaip su dizainais susijusių teisių turėtoja, o G. van den Berg – kaip kūrėjas. Ši paraiška užregistruota 1988 m. liepos 12 d.

22 1990 m. G. van den Berg perdavė *Montis* savo autorių teises į šias kėdes.

23 Baigiantis minėtų modelių registracijos laikotarpiui *Montis* nepateikė Vieningojo įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje numatytos išlaikymo deklaracijos. Todėl bendrovei priklausiusios tiek su dizainais, tiek su atitinkamomis kėdėmis susijusios autorių teisės baigė galioti 1993 m. balandžio 18 d.

24 2008 m. *Montis* pareiškė *rechtbank*'s-*Hertogenbosch* (Hertogenboso teismas, Nyderlandai) ieškinį *Goossens* dėl to, kad ši bendrovė jos eksploatuojamose parduotuvėse prekiavo „Beat“ dizaino kėdėmis; minėtas dizainas tariamai pažeidė jos autorių teises į kėdes „Charly“ ir „Chaplin“. Atsikirsdama *Goossens* nurodė, kad išlaikymo deklaracija nebuvo pateikta, todėl šios autorių teisės baigė galioti. Atsakydama į šiuos argumentus *Montis* iš esmės tvirtino, kad šios autorių teisės turi būti laikomos atkurtomis dėl to, kad 2003 m. gruodžio 1 d. buvo panaikinta Vieningojo įstatymo 21 straipsnio 3 dalis; jos manymu, šis panaikinimas galioja atgaline data. Papildomai *Montis* nurodė, kad jos teisės taip pat turi būti laikomos atkurtomis po to, kai buvo priimta Direktyva 93/98.

25 Iš dalies pralaimėjusi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose *Montis* pateikė kasacinį skundą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas).

26 Per procesą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) kaip pavėluotai pateiktą atmetė *Montis* argumentą, pagal kurį vienam iš nagrinėjamų kėdžių dizainų 1995 m. liepos 1 d. dar buvo taikoma apsauga kitoje nei Nyderlandų Karalystė valstybėje narėje.

27 Kilus abejonių dėl to, kokių pasekmių sukėlė Vieningojo įstatymo 21 straipsnio 3 dalies ir 24 straipsnio panaikinimas autorių teisėms, kurių galiojimas prieš tai pasibaigė dėl to, kad nebuvo pateikta išlaikymo deklaracija, šis teismas 2013 m. gruodžio 13 d. sprendimu kreipėsi į *Benelux Gerechtshof* (Beniliukso Teisingumo Teismas) ir pateikė jam du prejudicinius klausimus.

28 *Benelux Gerechtshof* (Beniliukso Teisingumo Teismas) mano, kad *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) abejonės gali egzistuoti tik jeigu pagal Direktyvą 93/98 nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, pagal kurias tuo atveju, jei autorių teisės baigė galioti iki Vieningojo įstatymo 21 straipsnio 3 dalies panaikinimo, toks baigimas galioti turi būti laikomas galutiniu.

29 Šiomis aplinkybėmis *Benelux Gerechtshof* (Beniliukso Teisingumo Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 93/98 10 straipsnyje, siejamame su 13 straipsnio 1 dalimi, nurodytas apsaugos terminas taikomas autorių teisėms, kurios iš pradžių buvo saugomos pagal nacionalinės teisės aktus autorių teisių srityje, bet pasibaigė prieš 1995 m. liepos 1 d. dėl formalaus reikalavimo, būtent išlaikymo deklaracijos, kaip ji suprantama pagal Vieningojo įstatymo <...> 21 straipsnio [3 dalį], nepateikimo ar pateikimo pavėluotai, neįvykdymo arba įvykdymo pavėluotai?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Ar Direktyva 93/98 aiškintina taip, jog ja draudžiamos nacionalinės teisės normos, kurios lemia tai, kad prieš 1995 m. liepos 1 d. dėl formalaus reikalavimo neįvykdymo baigusios galioti autoriaus teisės į taikomojo meno kūrinį laikomos pasibaigusiomis galutinai?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus laikytina, kad atitinkamos autorių teisės tam tikru laiko momentu atkuriamos ar buvo atkurtos: nuo kurios datos laikoma, kad teisės atkurtos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

30 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, pirma, ar Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalis, siejama su jos 13 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad šioje direktyvoje nurodyti apsaugos terminai taikomi autorių teisėms, kurios iš pradžių buvo saugomos pagal nacionalinės teisės aktus, bet kurios nustojo galioti iki 1995 m. liepos 1 d. Antra, jis iš esmės klausia, ar Direktyva 93/98 draudžia nacionalinės teisės aktus, kuriais iš pradžių apsauga buvo suteikta autorių teisėms į kūrinį, kaip pagrindinėje byloje, bet pagal kuriuos vėliau šios teisės galutinai baigė galioti dėl to, kad nebuvo įvykdytas formalus reikalavimas.

31 Pirmiausiai primintina, jog Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visiems kūriniams ir apsaugos objektams, kurie šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą dieną, t. y. 1995 m. liepos 1 d., bent vienoje valstybėje narėje buvo saugomi pagal nacionalinės teisės nuostatas autorių ar gretutinių teisių srityje arba kurie atitinka Direktyvoje 92/100 nurodytus apsaugos kriterijus, taikomi šioje direktyvoje nustatyti apsaugos terminai.

32 Dėl pirmosios iš šių sąlygų pažymėtina, jog iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti ir generalinis advokatas savo išvados 63 punkte nurodė, kad, pirma, pagrindinėje byloje nagrinėjami kūriniai iš pradžių buvo saugomi valstybėje narėje, kurioje reikalaujama apsaugos, tačiau ši apsauga vėliau pasibaigė iki 1995 m. liepos 1 d., ir, antra, kad turi būti laikoma, jog minėtą datą šie kūriniai nebuvo saugomi jokioje kitoje valstybėje narėje.

33 Tačiau pirmasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas leidžia manyti, jog tam tikrais atvejais pirmosios sąlygos įvykdymas gali lemti teisių, kurios pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus baigė galioti iki Direktyvos 93/98 13 straipsnio 1 dalyje numatytos datos ir kurios nesaugomos kitos valstybės narės teritorijoje, atkūrimą; tai reiškia, kad šioje direktyvoje numatyti apsaugos terminai būtų taikomi kūriniams, kurių apsauga, pagrįsta autorių teisėmis, būtų atkurta iki tokios padėties, kokia buvo iki minėto baigimo galioti.

34 Vis dėlto šiuo klausimu reikia nurodyti, jog tai, kad Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalyje nurodant dvi alternatyvias šioje direktyvoje numatytų apsaugos terminų taikymo sąlygas vartojamas esamasis laikas, rodo, jog teisės aktų leidėjas pageidauja, kad teisines pasekmes lemtų konkrečiai 1995 m. liepos 1 d., o ne ankstesnę ar vėlesnę datą buvusi situacija.

35 Taigi, jeigu dėl autorių teisių baigimo galioti pagal nurodytus nacionalinės teisės aktus iki Direktyvos 93/98 13 straipsnio 1 dalyje numatytos datos šios teisės nebebuvo saugomos minėtą datą, pagal Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalį apsaugos terminai, numatyti šioje nuostatoje, atitinkamam kūriniui netaikomi.

36 Dėl tokio teisinio reglamentavimo turi būti laikomasi įgytų teisių principo, nurodyto Direktyvos 93/98 27 konstatuojamojoje dalyje. Iš tikrųjų šis principas gali būti taikomas konkrečiai sąžiningo kūrinių naudojimo veiksmams nuo tada, kai šiems kūriniams netaikoma jokia apsauga.

37 Todėl reikia manyti, jog Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalimi, numatyta pirmoji sąlyga turi būti aiškinama taip, kad minėtoje direktyvoje numatyti apsaugos terminai netaikomi autorių teisėms, kurios iš pradžių buvo saugotos pagal nacionalinės teisės aktus, tačiau baigė galioti iki 1995 m. liepos 1 d., ir kurios nesaugomos kitos valstybės narės teritorijoje.

38 Aplinkybė, kad greičiausiai šių autorių teisių baigimas galioti iki 1995 m. liepos 1 d. buvo nesuderinamas su Berno konvencijos 5 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią naudojimasis autorių teisėmis ir jų įgyvendinimas nepriklauso nuo jokių formalumų, negali paneigti šios išvados.

39 Šiuo klausimu pažymėtina, pirma, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas pasirinko Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalyje numatytą pirmąją sąlygą taikyti kūriniams ir objektams, kurie „saugomi pagal nacionalines autorių ar gretutinių teisių nuostatas“. Iš to matyti, kad šia nuostata nesiekiama ir ji nelemia to, kad būtų nustatytos sąlygos, kuriomis ši apsauga galėtų baigtis iki 1995 m. liepos 1 d., nes šis klausimas ir toliau reglamentuojamas taikytinuose nacionalinės teisės aktuose.

40 Antra, iš TRIPS sutarties, kuri buvo patvirtinta Sąjungos vardu, 9 straipsnio 1 dalies aiškiai matyti, kad ji turi būti suderinama su, be kita ko, Berno konvencijos 5 straipsnio 2 dalimi. Tačiau iš šios sutarties 65 straipsnio 1 dalies matyti, kad ši sutartis įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d., t. y. po to, kai 1993 m. spalio 29 d. buvo priimta Direktyva 93/98, ir po to, kai ši direktyva įsigaliojo 1993 m. lapkričio 19 d. Be to, reikia nurodyti, kad pagal TRIPS sutarties 65 straipsnio 1 dalį Sąjunga neturėjo pareigos taikyti šios sutarties nuostatų iki 1996 m. sausio 1 d.

41 Taigi pareiga aiškinti Direktyvą 93/98 pagal TRIPS sutartį bet kuriuo atveju nereiškia, jog esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji šioje byloje, šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad autorių teisėms, baigusioms galioti iki 1995 m. liepos 1 d. pagal Berno konvencijos greičiausiai neatitinkančią nacionalinės teisės normą, dėl tokio pasibaigimo turi būti taikomi minėtoje direktyvoje numatyti apsaugos terminai.

42 Dėl šioje nuostatoje numatytos antrosios sąlygos konstatuotina, kad, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kėdės, į kurias *Montis* turėjo autorių teises iki 1993 m. balandžio 18 d., yra Direktyvoje 92/100 nenurodyti taikomojo meno kūriniai, kurie pagal šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalį neapima nuomos ir panaudos teisių. Iš to bet kuriuo atveju matyti, kad minėtoje direktyvoje negali būti nustatyti tokių kūrinių apsaugos kriterijai.

43 Taigi, neįvykdyta nė viena iš dviejų alternatyvių sąlygų, numatytų Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalyje.

44 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog Direktyva 93/98 turi būti laikoma nedraudžiančia tokio pagrindinėje byloje nagrinėjamo naikinamojo teisės akto, kuris nesukelia atkuriamųjų pasekmių, taigi, pagal kurį teisės laikomos galutinai baigusiomis galioti, nepaisant to, kad šių teisių baigimas galioti iki 1995 m. liepos 1 d. nesuderinamas su Berno konvencijos 5 straipsnio 2 dalimi.

45 Todėl reikia nurodyti, jog tokia išvada nedraudžia atitinkamai valstybei narei vykdyti įsipareigojimų pagal Berno konvencijos 5 straipsnio 2 dalį ir prisiimti atsakomybę už galimą šios konvencijos pažeidimą, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje.

46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip:

— Direktyvos 93/98 10 straipsnio 2 dalis, siejama su jos 13 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad šioje direktyvoje nurodyti apsaugos terminai netaikomi autorių teisėms, kurios iš pradžių buvo saugomos pagal nacionalinės teisės aktus, bet nustojo galioti iki 1995 m. liepos 1 d.

— Direktyva 93/98 turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais iš pradžių apsauga buvo suteikta autorių teisėms į kūrinį, kaip pagrindinėje byloje, bet pagal kuriuos vėliau šios teisės galutinai baigė galioti iki 1995 m. liepos 1 d. dėl to, kad nebuvo įvykdytas formalus reikalavimas.

Dėl trečiojo klausimo

47 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į nereikia atsakyti trečiąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyvos 93/98/EEB dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų suderinimo 10 straipsnio 2 dalis, siejama su jos 13 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad šioje direktyvoje nurodyti apsaugos terminai netaikomi autorių teisėms, kurios iš pradžių buvo saugomos pagal nacionalinės teisės aktus, bet nustojo galioti iki 1995 m. liepos 1 d.

Direktyva 93/98 turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais iš pradžių apsauga buvo suteikta autorių teisėms į kūrinį, kaip pagrindinėje byloje, bet pagal kuriuos vėliau šios teisės galutinai baigė galioti iki 1995 m. liepos 1 d. dėl to, kad nebuvo įvykdytas formalus reikalavimas.

Parašai.